

Уманський національний
університет садівництва

Факультет економіки і
підприємництва

Кафедра підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Економіка підприємства»

Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Спеціальність:	<u>075 Маркетинг</u>
Освітня програма:	<u>«Маркетинг»</u>
Навчальний рік, семестр:	<u>2025-2026 н.р., семестр 5</u>
Курс (рік навчання)	<u>3 (3)</u>
Форма навчання:	<u>денна</u>
Кількість кредитів ЄКТС:	<u>5</u>
Мова викладання:	<u>українська</u>
Обов'язкова/вибіркова:	<u>обов'язкова</u>

Лектор курсу	Дмитро СЕМЕНДА
Профайл лектора	https://economics.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/semenda-dmitro-kostyantynovich.html
Контактна інформація лектора (e-mail)	dsemenda46@gmail.com
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=505

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу	формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту й окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують
Завдання курсу	<ul style="list-style-type: none">- підприємство як суб'єкт господарювання та основні напрями його господарсько-фінансової діяльності;- формування програми виробництва продукції та її реалізації, визначення виробничої потужності підприємства;- теоретичні засади формування і використання трудових ресурсів підприємства та системи їх матеріального стимулювання;- механізм формування економічних результатів господарсько-фінансової діяльності підприємства;- оцінка ефективності господарської діяльності та пошук шляхів її підвищення;- механізм розвитку підприємства, запобігання кризових явищ та банкрутства;- забезпечення економічної безпеки підприємства.
Компетентності	<p><i>загальні</i></p> <ul style="list-style-type: none">- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). <p><i>фахові:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- здатність визначати вплив функціональних областей маркетингу на результати господарської діяльності ринкових суб'єктів.
Програмні результати навчання	<ul style="list-style-type: none">- збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та маркетингові показники, обґрунтовувати управлінські рішення на основі використання необхідного аналітичного й методичного інструментарію;- визначати функціональні області маркетингової діяльності ринкового суб'єкта та їх взаємозв'язки в системі управління, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність такої діяльності;- оцінювати ризики провадження маркетингової діяльності, встановлювати рівень невизначеності маркетингового середовища при прийнятті управлінських рішень;- виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані маркетингові рішення.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції / практичні (семінарські, лабораторні))	Зміст тем курсу	Завдання	Оцінювання (балів)
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.				
Підприємства як основна ланка ринкової економіки				
Тема 1. Предмет, метод та завдання курсу «Економіка підприємства»	1/-	Поняття, предмет та об'єкт вивчення курсу. Завдання курсу „Економіка підприємства”. Значення для підготовки спеціалістів. Зв'язок курсу з іншими дисциплінами. Методи, методологія та методика вивчення курсу	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	1
Тема 2. Підприємство, як суб'єкт господарювання	1/1	Поняття підприємства. Місія й різноманітні цілі підприємства. Головні напрямки діяльності підприємства. Статут підприємства. Генеральна тарифна угода й колективний договір.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	2
Тема 3. External environment of the enterprises activity	1/1	Microenvironment and macroenvironment of enterprises functioning. Their components. The influence of elements of the external environment on the activities of enterprises.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	2
Модульний контроль				5
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2.				
Ресурси підприємства та ефективність їх використання				
Тема 4. Управління і структура	1/1	Функції управління підприємствами та їх адаптація до умов ринкової економіки. Пріоритети, узгодженість і взаємодія методів управління. Виробничі структури підприємств: принципи побудови, види та тенденції розвитку.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	2
Тема 5. Планування діяльності та стратегічний розвиток підприємства	2/2	Загальна характеристика. Стратегія розвитку підприємства. Оперативне планування	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 6. Трудові ресурси і продуктивність праці	2/2	Поняття і склад трудових ресурсів. Динаміка, структура і показники використання трудових ресурсів. Показники трудового потенціалу. Економічний зміст показників використання трудових	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного	3

		ресурсів. Ринок робочої сили і проблеми безробіття. Поняття і значення підвищення продуктивності праці. Показники продуктивності праці і методика їх визначення. Професія, кваліфікація, чисельність персоналу. Кадрова політика, трудова угода (контракт).	забезпечення навчання в Moodle	
Тема 7. Мотивація і оплата праці	2/2	Мотивація трудової діяльності. Політика оплати праці. Форми і системи оплати праці. Участь у прибутках.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	3
Тема 8. Виробничі засоби	2/2	Основні засоби підприємства, їх склад і структура. Амортизація основних засобів підприємства. Показники використання основних виробничих засобів. Оборотні засоби, їх економічна суть. Джерела формування. Показники ефективного використання оборотних засобів	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	3
Тема 9. Нематеріальні ресурси і активи підприємств	1/-	Поняття і склад нематеріальних ресурсів підприємства. Патенти, свідоцтва, ліцензії як форми юридичного захисту об'єктів інтелектуальної власності. Нематеріальні ресурси як об'єкт власності. Види нематеріальних ресурсів (активів) та їх характеристика: право на користування земельною ділянкою, право на винахід, на промислові зразки, товарні знаки, авторські права, ноу-хау, гудвіл тощо. Способи і джерела придбання нематеріальних активів та їх грошова оцінка. Нематеріальні ресурси як об'єкт нарахування амортизації. Нематеріальні ресурси, на які не нараховується амортизація	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	1
Тема 10. Фінансові кошти	2/2	Джерела формування і види. Оборотні кошти. Інвестиції: визначення, структура і напрямки використання.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	3
Тема 11. Інфраструктура	1/1	Поняття і значення інфраструктури. Класифікація інфраструктури за ознаками. Виробнича інфраструктура, її	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-	2

		склад та економічне значення. Соціальна (невиробнича) інфраструктура та її соціально-економічне значення.	методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	
Модульний контроль				5
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3.				
Ефективність діяльності підприємств та економічні важелі її формування і підвищення				
Тема 12. Інноваційна діяльність	2/2	Економічний ефект від реалізації заходів науково-технічного прогресу. Відображення результатів впровадження нововведень у показниках роботи підприємства. Конверсія. Диверсифікація.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	3
Тема 13. Витрати виробництва і собівартість продукції	2/2	Поняття суспільних та індивідуальних витрат виробництва (вартості й собівартості). Групування витрат, що формують собівартість продукції. Види собівартості. Класифікація витрат при обчисленні собівартості продукції. Основні витрати на управління та обслуговування виробництва. Прямі і непрямі витрати, витрати поточного року і минулих років. Готівкові і безготівкові витрати. Класифікація витрат на постійні і змінні, їх склад і значення для аналізу ефективності виробництва. Поняття рівня структури собівартості. Об'єкти, методи і особливості обчислення собівартості продукції. Причини зростання собівартості. Структура собівартості продукції і методика її розрахунку.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	3
Тема 14. Ціни і ціноутворення на продукцію	2/2	Економічний зміст і функції цін. Методи ціноутворення за умов ринку. Види ринкових цін. Стимулююча, синхронізуюча і сигнальна функції ціни. Структура ціни на продукцію. Ціноутворення і ціни на продукцію. Поняття паритетності цін і необхідність еквівалентного обміну між господарством і галузями що забезпечують його матеріально-технічними ресурсами.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	3
Модульний контроль				5
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4.				
Економічна ефективність підприємств				
Тема 15. Виробничий процес і його організація	1/1	Структура і принципи організації виробничого процесу. Організаційні типи виробництва. Виробничий	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-	2

		цикл.	методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	
Тема 16. Виробництво продукції	2/2	Загальна характеристика продукції. Планування і організація виробництва продукції.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	3
Тема 17. Інтегральна ефективність діяльності	1/1	Поняття і види ефективності. Вимірювання. Чинники зростання.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	3
Тема 18. Фінансові результати	2/2	Фінансова діяльність. Доход. Прибуток і рентабельність. Оцінка і діагностика фінансового стану.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	3
Тема 19. Реструктуризація і санація підприємства	2/2	Поняття і форми реструктуризації підприємства. Види реструктуризації підприємств. Санація підприємств.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	3
Модульний контроль				5
Всього за 5 семестр	30/28			70
Екзамен				30
Всього за курс				100

*залучені стейкхолдери для спільного проведення аудиторних занять: роботодавець

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика оцінювання	В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, модульного контролю, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) здобувач може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) здобувач може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час підготовки рефератів (есе) та індивідуальних науково-дослідних завдань, проведення контрольних заходів здобувачі повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (за погодженням із деканом факультету)

Розподіл балів які отримують здобувачі

	Змістовний модуль 1				Змістовний модуль 2								
Кількість балів за модуль	10				27								
Теми	T1	T2	T3	МК1	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	МК2
Загальні кількості балів за тему	1	2	2	5	2	5	3	3	3	1	3	2	5
в т.ч. за видами робіт													
практичне заняття		1	1		1	3	2	2	2		2	1	
виконання с.р.	1	1	1		1	2	1	1	1	1	1	1	

	Змістовний модуль 3				Змістовний модуль 4						Підсумковий контроль	Загальна сума балів	
Кількість балів за модуль	14				19								
Теми	T12	T13	T14	МК3	T15	T16	T17	T18	T19	МК4	5	30	100
Загальні кількості балів за тему	3	3	3	5	2	3	3	3	3	5			
в т.ч. за видами робіт													
практичне заняття	2	2	2		1	2	2	2	2				
виконання с.р.	1	1	1		1	1	1	1	1				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. К.: Кондор. Видавництво, 2016. 378 с.
2. Круш П.В. Економіка (розрахунки фінансово інвестиційних операцій в EXCEL): навч. посіб. К. : Цул, 2014. 256 с.
3. Рогач С.М., Суліма Н.М. Степасюк Л.М. та ін. Економіка підприємства: навч. посіб. 2-ге вид. К. : «ЦП «КОМПРИНТ»».2018. 392 с.
4. Семенда Д. К., Бурляй О.Л., Коротєєв М.А., Семенда О.В. Економіка підприємства : підруч. Умань: ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочінський»), 2014. 476 с.
5. Семенда Д.К., Коротєєв М.А., Семенда О.Вс., Семенда О.В. Економіка підприємства: навч. посіб. Умань: ВПЦ «Візаві», 2018. 246 с.
6. Шарко М.В., Мешкова-Кравченко О.М., Радкевич Н.В Економіка підприємства: навч. посіб. Херсон: Олді-плюс, 2014. 436 с.
7. Яркіна Н.М. Економіка підприємства: навч. посіб. / вид. 2-ге перероб. і доп. К.: Видавництво Ліра-К, 2017. 600 с.

Додаткова

1. Конституція України від 01.01.2020 №254 к/96 – ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Господарський кодекс України від 16.02.2019 р. № 436-IV URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018р. (зі змінами і доповненнями). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#n1753>
4. Податковий кодекс України (редакція від 01.01.2024 року). URL : <https://buhgalter911.com/uk/normativnaya-baza/nalogovyi-kodeks/>
5. Цивільний Кодекс України від 13.02.2019 р. № 435-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
6. Кодекс законів про працю України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
7. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.10.2019 р. №541-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
8. Закон України Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань від 16.01.2020 р. №755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
9. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 05.12.2012 р. №433-VI, (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>
10. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>
11. Закон України «Про ціни і ціноутворення» від 21.06.2012 р. №507-VI, (зі змінами і доповненнями). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
12. Бленда Н.О., Коротєєв М.А., Соковніна Д.М., Соколюк С.Ю., Жарун О.В. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища – основа визначення стратегічного напрямку розвитку підприємницьких структур. *Збірник наукових праць Уманського НУС*. Вип. 99. Ч.2. 2021. С. 124-131.
13. Бленда Н.О., Чернега І.І. Алгоритм розробки та реалізації стратегії підприємства. *Збірник наукових праць Уманського НУС*. Вип. 99. Ч.2. 2021. С. 302-309.
14. Бочко О. Ю., Проскура В. Ф. Основи планування діяльності підприємств неvirобничої сфери : навч. посіб. К. : Кондор, 2018. 218 с.
15. Гиль О. О. Економіка та організація діяльності об'єднань підприємств : навч.посіб. К. : Ліра-К, 2015. 248 с.
16. Заблоцький Б. Ф. Економіка і організація іноваційної діяльності : навч. посіб. 2-ге вид. К. : Ліра-К, 2015. 428 с.
17. Карпунь І. Н. Санація підприємств : навч. посіб. К. : ЛіраК, 2015. 448 с.
18. Ковтун О. І. Стратегія підприємства: практикум. К. : Ліра-К, 2014. 308.
19. Лазебний В. С., Розорінов Г. М., Толюпа С. В. Основи інтелектуальної власності : навч. посіб. К. : Ліра-К., 2014. 160 с.
20. Мороз В. С., Тельнов А. С. Організація виробництва : навч. посіб. К. : Ліра-К, 2015. 256 с.
21. Петухова О. М. Інвестування: навч. посіб. К. : Цул, 2014. 336 с.
22. Семенда Д.К., Семенда О.В. Роль держави у розвитку підприємства в Україні. *Наукові інновації та передові технології*. № 2(4) 2022 С. 230-239.
23. Семенда Д.К., Семенда О.В. Дослідження поведінки споживачів в сучасних ринкових умовах. *Молодий вчений*. 2018. №1. С.539-544.
24. Уланчук В.С., Жарун О.В., Бленда Н.О., Длугоборська Л.В. Розвиток іноземного інвестування в Україні. *Збірник наукових праць Уманського НУС*. Вип. 96. Ч.2. 2020. С. 21-34.